

Aksel Larsens tale ved Danmarks Kommunistiske Partis Folkemøde

Taler

Aksel Larsen
Formand for Danmarks
Kommunistisk Parti

Dato

20. september 1939

Sted

Valby

Den 1. august i år var der forløbet 25 år siden den sidste verdenskrigs udbrud. En måned senere - den 1. september - indledte Tyskland krigen mod Polen, hvis forbundsfæller, England og Frankrig, derpå erklærede sig i krigstilstand overfor Tyskland, og dermed var den ny imperialistiske storkrig i Europa en kendsgerning. Den er os så nær inde på livet, at vi bogstavelig talt kan høre kanontordenen.

Eet kan vi fastslå med sikkerhed: folkene har ikke villet krigen. Folkene er modstandere af krig, de ønsker ikke tvistigheder mellem landene afgjort med våbenmagt og ved blodsudgydelser. De har ikke glemt de fire forfærdelige krigsår 1914/18 med deres ti millioner dræbte på slagmarkerne, ti millioner sårede, deres ødelæggelser af værdier og deres navnløse lidelser for de krigsfarende landes befolkninger.

Men alligevel er krigen en kendsgerning, krigen hvor tyske og franske, engelske og polske arbejdere og bønder sendes ud for at slå hinanden ihjel, og hvor menneskenes opfindersnilde og produktive skaberevne mobiliseres til det ene formål: at myrde, at ødelægge, at tilintetgøre! Statsmændene og de kapitalistiske magthavere har villet det og har været i stand til at gennemføre deres vilje. De har villet det endog på trods af erfaringerne fra sidste verdenskrig, der afsluttedes med revolutioner i en række af de krigsdeltagende lande, revolutioner som det i

mange lande lykkedes kapitalisterne at slå ned. De kunne dog ikke hindre, at menneskene på en sjettedel af jordens overflade - det, der nu hedder Sovjetunionen - for stedse gjorde sig fri af kapitalistisk slaveri og udbytning, tog fat på at indrette samfundslivet efter fornuftens grundsætninger og opbygge et socialistisk samfund.

Trods alt dette er vi nu atter inde i en verdenskrig. Modsætningerne inden for det kapitalistiske produktionssystem og mellem de kapitalistiske lande var så store, at magthaverne styrtede verden ud i krigen. Dermed er det fastslået, at kapitalismen ikke er i stand til at føre til andet end ulykke for folkene og menneskeheden. Kapitalismen bekræfter gennem denne krig på ny sit systems fallit. Krigen og de begivenheder, der følger i dens kølvand, ruller store historiske perspektiver op. Den tillader imidlertid ikke os her i landet at sidde blot som tilskuere på et teaters tilskuerplads. Vi må stille spørgsmålet: Hvad bliver krigen følger for os? Bliver vi indblandet, eller kan det lykkes at holde vort land udenfor de kapitalistiske stormagters opgør?

Hvilke følger får krigen for Danmarks indre økonomiske, politiske og kulturelle liv og for befolkningens velfærd?

I den sidste tid er befolkningen herhjemme gennem aviser, radio og på anden måde bleven fyldt med et sådant væld af modstridende, ofte forvanskede eller forfalskede, i mange tilfælde direkte løgnagtige ”oplysninger” om krigsårsagerne, om årsagerne til, at det trods alle anstrengelser ikke lykkedes at skabe en fredsfront, om de krigsførendes hensigter og om Sovjetunionens stilling til alt dette, at en virkelig redegørelse er på sin plads. Jeg skal – så godt det kan lade sig gøre i et enkelt foredrag – fremkomme med en sådan og bemærker, at denne må beskæftige sig ikke blot med nutiden og øjeblikkets begivenheder og deres nærmeste forhistorie, men også en del med fortiden. Uden kendskab til fortiden

kan man ikke forstå nutidens historiske begivenheder, ligesom det f.eks. havde været umuligt at forstå og rigtigt at vurdere Sønderjyllands genforening med Danmark i 1920 uden at kende til begivenhederne i 1864 og 1849.

Lad os da prøve at se den historiske udviklings kendsgerninger og finde årsagerne til, at krigens kræfter fik overvægten over fredens kræfter.

Hitler-fascismen kom til magten i Tyskland som repræsentant for den mest reaktionære og revanchegale fløj af Tysklands kapitalistklasse, og kom til magten takket være den agitation, nazisterne havde kunnet drive med den uretfærdige fred, som de øvrige kapitalistiske magter i Versailles havde påtvunget Tyskland efter verdenskrigen.

Det var øjensynligt, at det bar mod krig efter fascismens erobring af magten i Tyskland. Fascismen ønskede at styrke sin stilling ved – om fornødent med våbenmagt – at skaffe sig indpas i andre lande. Den søgte gennem fremtrængen og udplyndring andetsteds, udenrigs, at aflede massernes utilfredshed i hjemlandet. Den betød endelig og afgørende, at nu var det revanchegale, det krast imperialistiske bourgeoisie og junkerne kommet til magten i Tyskland og derfor begyndte den voldsomme oprustning, derfor gjorde Tysklands nye magthavere klar til den store imperialistiske erobringskrig.

Der manglede ikke varsler herom. Abessinien, Kina, Spanien, Østrig, Tjekkoslaviet viste, at det bar mod det store krigeriske sammenstød.

Den internationale arbejderbevægelse burde under denne udvikling have forenet alle sine kræfter til kamp for at bremse fascismen og at hindre krigen. Alle stater, som virkelig ville bevare freden, burde have forenet deres anstrengelser for at hjælpe de lande, der blev angrebet, og for at hindre krigen.

Vi kommunister kan med god samvittighed sige, at vi har gjort, hvad der stod i vor magt for at skabe denne samling og enhed i arbejderbevægelsen, såvel internationalt som i hvert enkelt land. Lad mig minde om de kendsgerninger, Kommunistisk Internationales sekretær, kammeret Manuilskji fremdrog i sin tale den 11. marts 1939 på Sovjetunionens kommunistiske partis 18. kongres:

”I de sidste fem år har Kommunistisk Internationales eksekutivkomité gentaget sit forslag om aktionsenhed ti gange. Hvad svarede de reaktionære førere for Socialistisk Internationale os? De svarede, at det for at iværksætte aktionsenheden internationalt er nødvendigt først at iværksætte enhedsfronten i de enkelte lande. Da Kominterns sektioner nu henvendte sig til de enkelte socialdemokratiske partier, da svarede førerne for disse partier dem, at der først måtte gennemføres en forståelse internationalt. Da de asturiske kampe var i fuld gang, da svarede førerne for II. Internationale Kommunistisk Internationale med det kyniske forslag, at man måtte have tålmodighed endnu nogle måneder, indtil II Internationales eksekutivkomité kunne samles. Da den var samlet stemte flertallet af sektionerne for den internationale aktionsenhed, men det engelske arbejderpartis folk var imod det. Og flertallet underkastede sig Citrines og Morrisons vilje, hvorved de underkastede sig det bag dem stående engelske reaktionære bourgeoisi.

Imidlertid havde det internationale proletariat været i stand til, hvis det havde

forenet sine kræfter, at gennemtvinge en åbning af grænserne for republikanske Spanien og at forhindre blokaden; det havde kunnet hjælpe det spanske folk med at tilkæmpe sig sejren, det havde derved kunnet forhindre besættelsen af Østrig og sønderlemmelsen af Tjekoslovakiet, det havde ikke engang ladet Münchensammensværgelsen blive mulig. Det havde kunnet hidføre den italienske fascismes nederlag i Abessinien og kunnet tvinge de borgerlige regeringer til virkelig at gennemføre de af folkeforbundet besluttede sanktioner. Det havde kunnet opnå, at verdens offentlige mening havde vendt sig mod Japan, og havde kunnet drive den japanske militærklige ind i en blindgyde. Men dette ville kapitulanterne i II. Internationale ikke, for de frygtede folkefrontens sejr mere end fascismens sejr”

Og hvordan forholdt de socialdemokratiske ledere sig så sent som på den Faglige Internationales kongres i Zürich 5.-8. juli i år. De nægtede at optage de russiske fagforeninger i Internationalen, de forkastede forslaget om tilvejebringelse af international faglig enhed, og en del af dem - deriblandt de danske socialdemokratiske repræsentanter - modsatte sig en resolution, der opfordrede til at sætte bestræbelserne for dannelse af en international fredsfront.

Alle de forslag vi kommunister fremkom med, såvel overfor socialdemokratiet direkte som i fagbevægelsen om at Danmarks arbejderklasse i enighed skulle gøre noget alvorligt for at hjælpe det spanske folk, for at bekæmpe fascismen herhjemme og for at få Danmarks regering til i sin udenrigspolitik ikke at sabotere, men at understøtte fredspolitikken - alle disse forslag og bestræbelser fra vor side blev af Hedtoft Hansen og de øvrige socialdemokratiske HIPA-ledere mødt med hånlige afvisninger, med skældsord, med løgne om kommunisterne og bagvaskelser af Sovjetunionen.

Og den danske regerings optræden var desværre i overensstemmelse hermed.

Dens repræsentanter stemte i Genève mod forslagene om at misbillige den tyske oprustning, mod forslagene om effektiv folkeretlig hjælp til Abessinien, til Spanien. Og sammen med de øvrige "Oslo-magter"s regeringer var den forud for septemberdagene i fjor med til at lægge en mine under folkeforbundet og den kollektive sikkerheds princip ved udtalelsen om, at "Oslo-magter" ville nægte at opfylde deres folkeforbundsforpligtelser om at komme en angreben medlemsstat til hjælp, og at de ønskede også alle andre folkeforbundsstater løst fra disse forpligtelser.

Chamberlain var hovedmanden for det gemene forræderi mod Tjekkoslovakiet i september 1938, men det kan ikke nægtes, Danmarks udenrigsminister gjorde, hvad han kunne, for at hjælpe Chamberlin med forræderiet.

Sovjetunionen var den eneste stat, der konsekvent og urokkeligt søgte at få en fredsfront i stand. Sovjetunionen foreslog i folkeforbundet forholdsregler til hjælp for de angrebne stater Abessinien, Spanien og Kina, men under Englands førerskab forkastedes disse forslag. Sovjetunionen foreslog olieblokade af det Krigsførende Italien - men forslaget forkastedes.

Sovjetunionen var den eneste stat, der ydede virkelig hjælp til det angrebne Kina, mens de øvrige stormagter foretrak at berige sig på krigen gennem våben- og ammunitionsleverancer til Japan.

Sovjetunionen var den eneste stat, der i overensstemmelse med folkeretten ydede den spanske regering hjælp til krigen mod angriberne. De »demokratiske« stater foretrak gennem »ikke-indblanding« at etablere en

faktisk blokade af den spanske republik, de forbød deres søfolk at besejle spanske havne og de straffede de arbejdere, der frivilligt drog til Spanien for med livet som indsats at kæmpe for demokratiets og det spanske folks sag. Danmark var desværre heller ikke her nogen undtagelse.

Overfor Tjekkoslavakiet var Sovjetunionen indtil det sidste beredt til i overensstemmelse med sine forpligtelser at yde materiel og militær hjælp mod en angriber. Frankrig og England - og for så vidt alle folkeforbundsstater - havde samme forpligtelser, men foretrak gennem Munchen-forræderiet at gøre fælles sag med Tyskland, opdele og ødelægge Tjekkoslavakiet og udlevere dets folk til fascismen. Stillet overfor den forenede front af Tyskland-Italien-England-Frankrig var det, den tjekkiske regering i sidste omgang afslog at tage mod den tilbudte hjælp fra Sovjetunionen. (Når Chamberlain nu hysterisk begrundet Englands krig med, at den føres for at befri tjekkerne fra det tyske åg, og forventer at tjekkerne vil være rørte og taknemmelige i den anledning, kan det tjekkiske folk sige med Jeppe til baronen og dommeren: ”Ja, jeg skulle også gerne være taknemlig, hvis det ikke var jer selv, der havde lagt løkken om min hals og klynget mig op!”).

Sovjetregeringen var stedse beredt til at understøtte alle bestræbelser og selv de svageste for om muligt at sikre freden. Men det blev mere og mere åbenlyst, at Chamberlain-Daladier absolut ikke tilsigtede skabelsen af nogen virkelig fredsfront. Den engelske og franske kapitalisme bestræbte sig for at få Sovjetunionen til at ”rage kastanierne ud af ilden for sig”, at få Tyskland og Rusland hidset til krig mod hinanden, ødelægge hinanden, hvorpå England så skulle hoste frugterne.

Denne politik karakteriserede kammerat Stalin træffende i sin tale på Sovjetunionens kommunistiske partis 18. kongres, hvor han samtidig

redegjorde for hovedlinjerne i Sovjetunionens udenrigspolitik. Han udtalte bl.a.:

”I ikke-indblandingens politik gør sig gældende en bestræbelse for, et ønske om ikke at hindre aggressorerne i at udføre deres dunkle værk; for eksempel ikke at hindre Japan i at indlade sig på en krig mod Kina eller endnu hellere mod Sovjetunionen; for eksempel ikke at hindre Tyskland i at indvikle sig i de europæiske anliggender, i at indlade sig på krig mod Sovjetunionen - et ønske om at lade alle parter i krigen synke i til halsen i krigens morads, i stilhed ansøre dem til det, bidrage til, at de svækker og udmatter hinanden, for så, når de er svækket tilstrækkeligt, at vise sig på skuepladsen med friske kræfter og optræde i ”fredens interesse” - naturligvis - og diktere de svækkede krigsførende betingelserne.

Hvor billigt og hvor net! ...

Man har afstået Østrig til Tyskland uden hensyn til forpligtelsen til at forsvare Østrigs selvstændighed, man har afstået Sudeterområdet til det, overladt Tjekkoslaviet til sin skæbne, handlet stik imod alle mulige forpligtelser og så indledet en larmende løgnekampagne i pressen om, at ”den russiske hær var svag”, ”den russiske luftflåde svækket”, at der var ”uroligheder” i Sovjetunionen, hvorved man ansorede tyskerne til et yderligere fremstød mod øst, lovede dem let bytte og talte godt for dem: tag kun fat på krigen mod bolsjevirkerne, så skal alt nok blive godt ...

”... Det ser ud, som om denne fordægtige larm havde til formål at fremkalde

raseri i Sovjetunionen mod Tyskland, at forgifte atmosfæren og provokere en konflikt med Tyskland, uden at der dertil forelå synlige grunde...” endnu mere betegnende er det, at visse politikere og presserepræsentanter i Europa og i De Forenede Stater – folk, som ved at vente på et ”felttog mod Sovjetukraine” har tabt tålmodigheden – selv går over til at afsløre den virkelige baggrund for ikke-indblandingspolitikken. De erklærer uden omsvøb og skriver det sort på hvidt, at tyskerne har ”skuffet” dem dybt ved i stedet for at støde længere frem mod øst, mod Sovjetunionen, at vende sig mod vest – tænk blot – og forlange kolonier. Man kunne tro, at man havde givet Tyskland Tjekkoslaviet til gengæld for en forpligtelse til at begynde krig mod Sovjetunionen, men at tyskerne vægrer sig ved at indfri vekslen og viser kreditorerne døren...”

Kammerat Stalin formulerede derpå grundtrækkene i Sovjetunionens udenrigspolitik således:

»Partiets opgaver på udenrigspolitikens område består i følgende:

1. Også i fremtiden at føre en politik for freden og til styrkelse af saglige forbindelser med alle lande;

2. at iagttage forsigtighed og ikke give krigsprovokatørerne, som har for skik at lade andre rage kastanierne ud af ilden for sig, mulighed for at drage vort land ind i konflikter;

3. med alle midler at styrke vor røde hærs og vor røde krigsflådes kampkraft;

4. at styrke det internationale venskabsforhold til det arbejdende folk verden over, der er interesseret i fred og venskab mellem nationerne.«

Det var tydelig besked. Ingen kunne herefter påberåbe sig, at de ikke var klar over Sovjetunionens stilling.

Hvor stor sovjetregeringens fredsvilje og dens vilje til at påtage sig byrder for fredens bevarelse var, derom vidner, at den straks erklærede sig parat til at forhandle om garantier for Polens uafhængighed, da England og Frankrig efter at have udleveret Tjekkoslavakiet og Spanien til Hitler og Franco kom og foregav, at nu skulle Polen forsvares.

Et par ord om, hvad Polen egentlig var og hvordan det var blevet til, vil være på sin plads.

Polen har i tidligere århundreder været en selvstændig stat, der efterhånden blev undertrykt og opdelt mellem Tsarusland, Prøjsen og Østrig.

Den polske stat genopstod i forbindelse med og efter verdenskrigen.

Den russiske revolution 1917 betød øjeblikkelig frihed for alle folkeslag, alle nationaliteter i det store folkefængsel, Tsarrusland havde været. Hvert folks ret til selvbestemmelse over sin egen skæbne og til statslig uafhængighed blev fastslået i sovjetrepublikkens grundlov. Og de forskellige nationaliteter organiserede deres nationale sovjetrepublikker, der igen sluttede sig sammen i eet forbund: Sovjetunionen.

I første omgang genvandt polakkerne ikke friheden. Tyskland benyttede sig af sovjetrepublikkernes svaghed efter krig og revolution til at underlægge sig Polen og dele af Letland og Litauen. Ved den uretfærdige fred, Tyskland i Brest-Litovsk påtvang Sovjetrusland, tiltvang Tyskland sig herredømmet over østersøprovinserne, Følen, Hviderusland, Ukraine helt til Sortehavet og endog kaukasusområdet! På grund af sin svaghed var Sovjetrusland tvunget til at underskrive denne voldsfred, som forøvrigt de lettiske, estiske, hviderussiske osv. repræsentanter i den alrussiske eksekutivkomite voldsomt modsatte sig. De ønskede ikke at blive adskilt fra sovjetrepublikkernes forbund.

Tysklands nederlag på vestfronten og den tyske revolution gjorde ende på Brest-Litovsk-fredens gyldighed, og Ukraine, Hviderusland og Kaukasus genforenedes med moderlandet, organiseret som selvstændige sovjetrepublikker. Noget lignende skete ikke for Estlands, Letlands og Litauens vedkommende, for med "ententens" billigelse - ja, efter dens ordre - sendtes store og velhavende tyske troppestykker ind i disse områder, holdt dem besat og hjalp deres kapitalistiske overklasse at konstituere dem som kapitalistiske stater, hvor befolkningen blev og bliver holdt nede i undertrykkelse, udbytning og ufrihed.

Polen blev konstitueret som selvstændig kapitalistisk stat og ententen indsatte fascisten, den tidligere socialdemokrat Pilsudski, som Polens faktiske diktator. Ved Versailles-freden fik Polen tillagt betydelige områder, beboet af overvejende tysk befolkning, på hvis undertrykkelse den polske overklasse straks tog fat.

Men de polske herremænd ("pan"er) var ikke mætte. Da Sovjetunionen var svag efter i hårde kampe at have jaget englænderne ud af Nordrusland, at have knust Koltsjak i Sibirien, tilintetgjort Denikin i Sydrusland og på ny befriet Georgien, der efter tyskernes tilbagetrækning var blevet besat af engelske og franske tropper, finansierede ententen Wrangles felttog fra Krim, mens man opmuntrede Polen til at erklære Sovjetunionen krig og marchere ind for at erobre Ukraine og Hviderusland.

De polske pan'er var ikke de eneste røvere, der var på færde. Med vestmagternes billigelse besatte Rumænien i 1920 Bessarabien, strækningen mellem floderne Pruth og Dnjestr, mod sovjetregeringens protest.

Wrangel blev kastet i Sortehavet, og det var også nær ved at gå Polen galt. Sovjets røde hær slog de polske fascister i en række tilintetgørende slag og trængte i ilmarsch frem omtrent helt til Warszawa. Men her brød felttoget sammen, fordi den røde hær var rykket for hurtigt frem til, at forsyningerne kunne holdes i orden, og fordi der fra hærledelsens side (det var Trotskji og Tukhatsjefski) blev foretaget også andre forræderiske dispositioner. Såvel ententen som Tyskland støttede Polen, og sovjetrepublikkerne måtte indgå på en fred, der skilte områder med 3 millioner hviderussere og 8 millioner ukrainere fra deres socialistiske fædreland.

Endnu var de polske pan'er ikke mætte. Ved en gunstig lejlighed kastede de sig over det svage Litauen og frarøvede dette land et stort område, beboet af et flertal litauere og hviderussere samt et lille fatal polakker, området omkring Vilna.

Men de polske magthavere var umættelige og skamløse. Da Tyskland angreb Tjekkoslaviet i september 1938 og da England-Frankrig havde begået München-forræderiet, da meldte Polen sig straks i sjakalens rolle og tilegnede sig med vold Teschenområdet, hvis befolknings flertal er tjeker, og som heftigt, men magtesløse protesterede mod at skulle under polsk herredømme.

Indenfor den polske stats grænser levede næppe 60 % polakker, resten af befolkningen bestod af 8 millioner ukrainere, 3 millioner hviderussere, ca. 1 million tyskere og desuden jøder, tjeker og litauere.

Disse nationale minoriteter blev undertrykt og udbyttet endnu værre end den polske arbejderklasse. De var berøvet alle rettigheder, kunne end ikke udgive aviser på deres eget sprog. arbejderbevægelsen var så godt som illegal i Polen - i polsk Hviderusland og polsk Ukraine var den helt illegal. Der rådede år efter år sande hungertilstande, og de kulturelle forhold kan man bedømme, når man hører, at i polsk Ukraine med 8 millioner mennesker, var der i 1938 kun halvt så mange skoler i tsartiden!

Polen var et folkenes fængsel af den alleruhyggeligste og grusomste art.

Det er sandheden.

Derfor, siger jeg, derfor vidner det om sovjetregeringens vilje til at påtage sig byrder for fredens forsvar, når den i betragtning af disse tilstande, i betragtning af de polske magthaveres undertrykkelse af 11 millioner russere og efter at have gjort erfaringerne med mr. Chamberlains vilje til "fredsaktioner" alligevel stadig søgte at danne en fredsfront, der skulle have til formål at værne også den polske stat mod angreb og overlast fra Tysklands side.

Så påbegyndtes forhandlingerne i Moskva om fredsfrontens organisering. De varede over fire måneder uden at nå til resultat (Chamberlain-Daladier var ganske anderledes hurtige i Godesberg og Munchen - men da skulle de jo også nå til enighed med fascister!). Og det blev klart, at England-Frankrig ikke ønskede noget resultat.

Dette demonstreredes ved den langsomhed, hvormed de fremsatte deres forslag og derved, at disse forslag forudså, at Sovjetunionen skulle forpligte sig til at hjælpe England, Frankrig og Polen - men disse lande skulle ikke forpligte sig til at hjælpe Sovjetunionen, hvis dette land på grund af sin garanti for Polen kom i konflikt med Tyskland.

Det demonstreredes også ved forhandlingernes metode. Først sendtes nogle ministerielle fuldmægtige fra London og Paris til Moskva, med ordre til ikke at sige eller foretage sig noget uden først telefonisk, telegrafisk eller pr. brev at have fået lov hos Chamberlain-Daladier. Da dette spil ikke kunne fortsættes længere, sendtes engelske og franske militærdelegationer til Moskva. De engelske militærrepræsentanter havde forbud mod at slutte nogen som helst aftale - de franske derimod fuldmagt til at underskrive enhver aftale, som først var underskrevet af englænderne!

Intet under, at sovjetregeringen begyndte at tabe tålmodigheden, især da det jo blev mere og mere klart, at formålet var ikke at få en bistanbspagt for Polen, men at få skabt en situation, hvor Sovjetunionen isoleret kom i krig med Tyskland. Den 29. juni offentliggjorde formanden for Sovjetunionens øverste råds ("rigsdagen") udenrigskomiteé, Sjdanov, en opsigtsvækkende artikel i "Pravda" under overskriften "Den engelske og franske regering ønsker ikke nogen gensidig aftale med Sovjetunionen". I artiklen, blev der gengivet af førende aviser i alle lande, hed det bl.a.:

"Jeg tillader mig at udtrykke min personlige opfattelse i denne sag, til trods for, at mine venner ikke deler den. De tror fremdeles, at den engelske og franske regering, da de begyndte disse forhandlinger om en gensidig støttepagt med Sovjetunionen, havde alvorlige hensigter med at få skabt et mægtigt bolværk mod angreb i Europa. Jeg tror, og jeg skal forsøge at bevise det ved hjælp af fakta, at den engelske og franske regering ikke ønskede at få afsluttet en traktat på lige fod med Sovjetunionen, den eneste form for traktat, som en stat med selvagtelse kan gå ind på - og det er netop dette, som har bidraget til den stagnation, hvori forhandlingerne befinder sig på dette tidspunkt."

Efter at have trukket en række kendsgerninger frem, som underbyggede denne påstand, sluttede artiklen med følgende usædvanlige og opsigtsvækkende ord:

”For mig syntes det, som om englænderne og franskmændene ikke ønsker nogen virkelig traktat med Sovjetunionen, som denne kan gå med til. De snakker om traktaten overfor deres landes offentlige mening, og spekulerer i en ”ubøjelig sovjetrussisk holdning” - for på denne måde at gøre det lettere for dem selv at forhandle med angriberne. De nærmeste dage må vise, om dette er tilfældet eller om det ikke er tilfældet.”

Det var en ganske tydelig advarsel.

Advarslerne frugtede ikke, for Chamberlain-Daladier ville simpelthen ikke have en fredspagt mod fascismen. De ville have Sovjetunionen til at rage deres kapitalistiske kastanier ud af ilden og søge at fremkalde krig mellem Sovjetunionen og Tyskland - muligvis endda med Polen og Tyskland som forbundsfælle.

Da Sovjetregeringen til slut slog dette spil over ende ved afslutningen af ikkeangrebspagten med Tyskland, og da krigen mellem Tyskland og Polen blev en kendsgerning, råbte alle landets ”Chamberlain’ere” op om sovjetregeringens ”uhørte forræderi” mod Polen. Men de vovede ikke med eet eneste ord at bestride de afsløringer, Sovjetunionens forsvarskommisær Vorosjilov fremkom med i det berømte interview i ”Isvestija” (gengivet i alle danske dagblade undtagen ”Social-demokraten”), hvori han oplyste, at den polske regering ikke alene i Moskva med Englands billigelse havde nægtet at modtage hjælp af den

røde hær, men endog bebudet krig mod sovjettropperne, hvis de forsøgte at komme et af Tyskland angrebet Polen til hjælp!

Vorosjilov udtalte bl.a.:

»Sovjetmilitærkommissionen var af den anskuelse, at Sovjetunionen, som ikke har nogen fælles grænse med aggressoren, kun kan yde Frankrig, England og Polen hjælp, hvis man giver dens tropper adgang til at marchere over polsk territorium, thi der findes ingen andre veje, ad hvilke sovjettropperne kunne få føling med aggressorens tropper...

Over for denne stillings ganske åbenlyse rigtighed erklærede den franske og engelske militærkommission, at den havde en anden mening, og den polske regering erklærede åbent, at den ikke behøvede og ikke tog imod en militær hjælp fra Sovjetunionen. Denne omstændighed umuliggjorde det militære samarbejde mellem Sovjetunionen og disse lande. Deri ligger grundlaget for meningsforskellighederne. Og derefter blev forhandlingerne også afbrudt...

Når de militære forhandlinger med England og Frankrig blev afbrudt, var det ikke, fordi Sovjetunionen afsluttede en ikkeangrebspagt med Tyskland, men tværtimod sluttede Sovjetunionen en ikkeangrebspagt med Tyskland blandt andet fordi de militære forhandlinger med Frankrig og England som følge af uoverstigelige meningsforskelligheder var kommet ind i en blindgade.«

Disse oplysninger blev bekræftet af Molotov i dennes (ligeledes af »Social-Demokraten« hemmeligholdte) tale i Sovjetunionens øverste råd den 31. august, hvor han bl.a. udtalte:

”På den ene side krævede England og Frankrig af Sovjetunionen, at den skulle yde Polen militær hjælp mod en aggression. Sovjetunionen var som bekendt rede til at stille sig imødekommende på betingelse af, at den selv fik tilsvarende hjælp fra England og Frankrig. På den anden side havde det samme England og det samme Frankrig straks skubbet Polen frem på Scenen, og Polen nægtede afgjort at modtage militær hjælp fra Sovjetunionens side. Prøv så under sådanne omstændigheder at nå til en traktat om gensidig bistand, når Sovjetunionens hjælp allerede på forhånd erklæres for unødvendig og påtvunget.

Endvidere. På den ene side garanterede England og Frankrig Sovjetunionen militær hjælp mod aggressionen imod til gengæld at få tilsvarende hjælp fra Sovjetunionens side. På den anden side omgav de deres hjælp med sådanne forbehold med hensyn til den indirekte aggression, at de kunne forvandle denne hjælp til en fiktion og få formelt juridisk grundlag for at slippe fri for at yde hjælp og lade Sovjetunionen stå isoleret overfor aggressoren. Prøv engang at få øje på forskellen mellem en sådan ”pagt om gensidig bistand” og en mere eller mindre maskeret bondefangerpagt.”

Den historiske udvikling har altså vist, at for denne krig har både Chamberlains og Daladiers imperialisme, de polske pan'er og kapitalister og den tyske fascisme ansvaret. Vi står over for en imperialistisk krig, for både Englands, Frankrigs, Polens og Tysklands vedkommende.

Dette var situationen og udviklingen, som fik sovjetregeringer. til at slutte den ikkeangrebspagt med Tyskland, som sprængte ”antikomintern”, gjorde Italien til en meget valen allieret for Tyskland og fik Spanien til at falde helt fra, lammede de japanske fascister i Østen, slog hele bunden ud af Hitlers og nazisternes hidtidige agitation - og sikrede freden for den socialistiske Sovjetunion.

Den samme ikkeangrebspagt overlod til Chamberlain og den polske regering selv at søbe den kål, de så flittigt havde spyttet i. Den tilintetgjorde alle Chamberlains og det engelske bourgeois drømme om at få Tyskland til at opgive sine ”vestlige” planer og i stedet føre felttog mod Rusland med formålet: Ukraines erobring.

Det første resultat viste sig næsten øjeblikkeligt i form af et vildt skrål fra de engelske og franske kapitalist-regeringers side om, at sovjetregeringen havde ”forrådt” dem, havde ”forrådt” Polen, ”forrådt” demokratiet og freden og jeg ved ikke hvad. Den borgerlige og socialdemokratiske presse i Danmark stemte øjeblikkelig med i dette skrål, man forstod tydeligt, at de herrer Munch og Hedtoft Hansen, Blædel, Hasager og H. P. Sørensen følte sig personligt ”forrådt”, fordi Sovjetunionen nægtede at rage deres kastanier ud af ilden.

Det virkede ligefrem væmmeligt, ja uappetitligt, dette skrål. De samme politikere, der hidtil i tykt og tyndt har fulgt hr. Chamberlain i arbejdet på at tilfredsstille den tyske nazisme og give efter for Hitler, de samme politikere, som i folkeforbundet konsekvent stemte imod ethvert fredsgavnligt forslag fra Sovjetunionen og herhjemme koncentrerede sig om at opretholde arbejderklassens splittelse samt bringe Danmark i afhængighed af dets sydlige

nabo - de følte sig "forrådt". Og de redaktører, som i tyve lange år ikke har haft eet eneste godt eller forstående ord at sige om Sovjetunionen, men som har rakkert dens system, folk og statsmænd ned, betegnet dem som en forbryderbande og som udskud af menneskeheden - disse redaktører føler sig nu "forrådt". Nu pludselig røber de, at de i virkeligheden altid har troet på og regnet med, at Sovjetunionen skulle redde netop dem fra fascismen, og så bliver de skuffet!

Hvor er det dog betegnende for moralen i visse kredse, at de, der har ansvaret for den Munch'ske udenrigspolitik og som (uanset hvor skadelige følger den øjensynligt havde for vort folk) til stadighed har forsvaret den med, at det var den eneste og rigtige måde at varetage Danmarks interesser på - de, som lod Danmark skulke sig fra sine mest elementære internationale pligter med den motivering: Vi må først og fremmest hytte os selv - at de nu hylér af raseri over, at sovjetregeringen tillader sig at have det standpunkt, at den også må tage hensyn til sit lands og folks interesser i overensstemmelse med kammerat Stalins ord fra 18. partikongres om at "iagttage forsigtighed og ikke give krigsprovokatørerne, som har for skik at lade andre rage kastanierne ud af ilden for sig, mulighed for at drage vort land ind i konflikter".

Jo, disse danske sovjetfjenders "skuffelse" er lige så betegnende som skuffelsen hos Chamberlain - mesteren for Münchenförræderiet - der føler sig "forrådt", fordi Sovjetunionen ikke vil tjene ham i at rage kastanierne ud af ilden for ham. Og lige så megen ret til at føle sig "forrådt" har de polske fascister, som truede med væbnet modstand mod de sovjetrussiske eventuelle hjælpetropper, da forhandlingerne førtes i Moskva!

Begivenhederne er gået stærkt siden afbrydelsen af forhandlingerne i Moskva. Den polske stat, der gennem tyve år har anvendt 55 % af samtlige statsindtægter

til militære formål og hvis militarisering var fremhjulpet af England og Frankrig, viste sig ikke at være i stand til at sætte nogen som helst nogenlunde alvorlig modstand ind mod Tysklands fremrykkende hær. At den polske stat var netop så rådden, som vi kommunister har påstået, at regeringen og hærledelsen var præcis så korrumperet og uduelig, og at hæren og regeringen ikke kunne støtte sig på befolkningens tillid (hverken på den polske eller den ikke-polske), det bekræftes til overmål derigennem, at krigen faktisk var afgjort en uge efter at den var begyndt!

Og hvor renlivet Chamberlains og Daladiers vilje til at hjælpe deres forbundsfælle Polen har været - derom kan man dømmes efter den kendsgerning, at Englands og Frankrigs væsentligste indsats synes at have bestået i fotografering af de tyske linjer fra franske flyvemaskiner og nedkastning af flyveblade over Sønderjylland fra engelske flyvemaskiner!

Men de forløbne fjorten dage har bragt andre begivenheder, store og glædelige begivenheder. De har bragt hviderussernes og ukrainernes befrielse fra det polske åg og den kapitalistiske undertrykkelse, de blev tvunget ind under ved den uretfærdige fred for 19 år siden. Sovjetregeringen viste sig endnu engang situationen og ansvaret voksen, da den om morgenen den 17. september gav den røde hærs hviderussiske og ukrainske divisione marchordre med den begrundelse, som er indeholdt i sovjetregeringens note, som bl.a. også blev tilstillet den danske regering:

”Den polsk-tyske krig har vist den polske stats indre uholdbarhed.

I løbet af de 10 dages operationer har Polen tabt alle sine industriområder og kulturelle centre. Warszawa eksisterer ikke længere som Polens residensby. Den polske regering er brudt sammen og viser ikke noget

livstegn.

Det betyder, at den polske stat og dens regering faktisk er hørt op at eksistere. Derved har de traktater, der bestod mellem Sovjetunionen og Polen, tabt deres gyldighed.

Overladt til sig selv og uden ledelse har Polen forvandlet sig til en bekvem mark for alle tilfældigheder og overraskelser, der kan blive en trussel mod Sovjetunionen. Som følge deraf kan sovjetregeringen, der hidtil har været neutral, ikke længere stille sig neutralt over for disse kendsgerninger.

Sovjetregeringen kan heller ikke forholde sig ligegyldig over for, at de med dem beslægtede ukrainere og hviderussere, der lever på Polens territorium og er udleverede skæbnens vilkår, vedbliver at være uden beskyttelse.

Over for denne situation har sovjetregeringen påbudt den røde hær overkommando at give tropperne befaling til at overskride grænsen og tage Vest-ukraines og Vest-hvideruslands befolknings liv og ejendom under sin

beskyttelse.

Samtidig agter sovjetregeringen at træffe alle forholdsregler til at føre det polske folk ud af den ulyksalige krig, hvori det er blevet styrtet af sine ufornuftige ledere, for at give det mulighed for at genoptage et fredeligt

liv.”

På dette tidspunkt var den polske regering forlængst flygtet til Rumænien, hvor den havde bragt sine egne dyrebare personer i sikkerhed. Og sovjettropperne kunne uden at møde modstand overskride grænsen og under befolkningens jubel rykke frem og besætte hele det område, der fra begyndelsen hørte til sovjetrepublikkerne og hvis russiske befolkning aldrig havde opgivet håbet om at slippe for det polske kapitalistiske åg, at komme hjem!

Om det fredelige forhold, hvorunder denne af befolkningen ønskede indmarch er foregået, vidner dagens telegram fra Rumænien om, at de mange fattige polske flygtninge i dette land beder om at måtte blive sendt til den del af Polen, som den røde hær har besat, da der hersker ro og orden. Derom vidner også meldingen fra Vilna om, at skønt byen er besat af russiske tropper, færdes de polske soldater i fuld frihed i deres uniformer på byens gader og at der hersker det allerbedste forhold mellem dem og besættelsestropperne fra den røde hær.

Hvad der nu skal blive Polens, det egentlige Polens, skæbne, det er nu i hvert fald en sag, som Hitler-tyskland ikke kan afgøre alene. Det polske folk, som nu er forladt og altså befriet for sine uduelige halv- og helfascistiske ledere, vil jo imidlertid have det sidste og afgørende ord i denne sag.

Men hviderusserne og ukrainerne er befriet, befriet for det polske åg og for kapitalismens åg. Må det ikke være tilladt at spørge de politikere og den presse her i Danmark, som føler sig brøsthøden over dette og mener at kunne udnytte denne befrielse til nye bagvaskelser af Sovjetunionen - hvor de var henne, da det danske Sønderjylland efter halvhundred års i udlændighed og prøjsisk undertrykkelse vendte hjem i 1920. kaldte de da genforeningen for en gemenhed og et forræderi? Kaldte de da den danske regering og det danske folk for en samling sjakaler, fordi de med glæde genoptog sønderjyderne i det danske folkesamfund? Nej, de gjorde ikke. Men når en del af Sovjetunionens "Sønderjylland" bliver genforenet med moderlandet - så tuder de som ulve i natten af beskæmmelse og raseri. Raseri over at 11 millioner mennesker er befriet for kapitalistisk undertrykkelse, raseri over at der er skabt en mere retfærdig grænse i Østeuropa.

Hvis man skal tro såvel den socialdemokratiske presse som den borgerlige, så er kommunismen helt og aldeles afgået ved døden i anledning af, at sovjetregeringen har holdt sit land udenfor kapitalisternes krig og har sikret hviderussernes og ukrainernes genforening med det socialistiske moderland. Det samme hævder endog en så højtidelig forsamling som socialdemokratiets hovedbestyrelse, der i et udsendt "manifest" til det danske folk maner til ansvarsfølelse og konstaterer, at nu er den danske kommunisme - gud ved for hvilken gang -- afsløret!

Ja, det har man fortalt os før. Hvis jeg ikke husker fejl, var det allerede tilfældet, da sovjetrepublikkerne havde den ”frækhed” at jage de engelske og franske interventionstropper ud af Grusien (Georgien) og befri folkeslagene i Kaukasus. Og siden den tid er det jo sket nogle gange!

Men nu understreger man altså stærkt, at vi har mistet vort eksistensgrundlag, at vi nu kun har eet at gøre: at tage afstand fra sovjetregeringen, at skælde Sovjetunionen ud og så opløse vort parti og melde os til tjeneste hos Stauning og Hedtoft-Hansen. Man oplyser samtidig, at vort parti allerede befinder sig i opløsning, at medlemmerne flygter fra det, og at vor presse mister tusindvis af abonnenter.

Vi beklager, at vi ikke kan tilfredsstille vore modstandere, men det falder os for vanskeligt. Vi kan ikke indlade os på at angribe sovjetregeringen, når den efter vor bedste overbevisning har handlet rigtigt, har gjort hvad den først og fremmest havde pligt til: sikre det socialistiske land, og når den i øvrigt denne gang som altid har handlet i overensstemmelse med socialismens og arbejderklassens interesser.

Vi anser det derimod for vor pligt at træde op imod den skamløse hets og bagvaskelse, der dominerer herhjemme, at fortælle det danske folk sandheden og således både støtte vore klassefæller i Sovjetunionen og gøre en gerning til gavn for Danmarks arbejderklasse. I dette arbejde er partiledelsen i den dybeste overensstemmelse med partiets medlemmer og tilhængere. At disse så langt fra »flygter« fra partiet, men tværtimod føler sig mere forbundet med det end nogensinde, derom vidner bl.a. den indsamling, vi i disse dage har løbende til arbejderbladet. Skønt småfolks penge på grund af prisstigningerne strækker

meget dårligt til, har vi alene fra vore københavnske partikammerater i løbet af 8 dage fået ca. 5000 kroner, og bidragene fortsætter at strømme ind i et tempo, så vi føler os sikre på at nå indsamlingens fastsatte mål for fristens udløb, før måneden er gået! Lad ethvert andet parti i denne tid forsøge at arrangere en sådan indsamling til sin presse - lad socialdemokratiet forsøge, om de i de københavnske vælgerforeninger i småbidrag kunne indsamle blot et tilsvarende beløb til "Social-Demokraten" men de forsøger det ikke!

Iøvrigt må det jo forekomme ganske besynderligt, at vore fjender absolut mener, at når sovjetregeringens handlinger mishager dem, så har vi danske kommunister dermed mistet vort eksistensgrundlag. Lad mig minde dem om den elementære sandhed, at vort parti ikke er dannet af en flok begejstrede tilhængere af Sovjetunionen, men af danske arbejdere, fordi de mente, at partiet havde vigtige opgaver at løse herhjemme i Danmark, i kampen for den danske arbejderklasses interesser. Vi er begejstrede venner af Sovjetunionen, men vort partis arbejdsgrundlag og opgaver findes naturligvis - her i vort eget land, i det Danmark, som den danske arbejderklasse har sat sig som mål at befri for kapitalismen og føre frem til socialistiske tilstande.

Må jeg minde om, hvad jeg sagde i min beretning på landspartikonferencen i Odense:

"Vort parti er et dansk parti. Det er vokset ud af vor over 70 år gamle socialistiske arbejderbevægelse og har bevaret dennes bedste traditioner, lige fra Frederik Dreiers og Louis Pios første dage. Vort parti har ingen interesser, som adskiller sig fra Danmarks arbejdende folks interesser. Vort partis politik bestemmes af det arbejdende folk i Danmark... Partiets politik bestemmes ikke, dets ledelse dirigeres ikke af nogen fremmed, indenlandsk eller udenlandsk faktor eller magt. Der er intet "tredje ting", der øver indflydelse på partiets

politik og handlinger bag kulisserne”

Disse ord – som modsvarer af vort partis handlinger og praktiske politik – skulle dog være tydelige nok.

Og vore opgaver er ikke blevet mindre eller færre på grund af krigen mellem de kapitalistiske stormagter om, hvor stor en del af det kapitalistiske verdensherredømme hver af dem skal udøve. Tværtimod! Jeg tror også, at de sidste fjorten dages begivenheder i og omkring Danmark har mere end bevist nødvendigheden af vor eksistens.

Vi vil, som vor centralkomité har sagt i sit opråb af 9. september, anvende alle vore kræfter for at holde vort land udenfor de kapitalistiske stormagters opgør og værne vort folk mod krigens rædsler og blokadens vanskeligheder. Erfaringen viser, at samtidig med at regeringens hidtidige udenrigspolitik har lagt grundlaget for meget store vanskeligheder, hvad angår muligheden for vareforsyninger og for handelen med omverdenen, så er der gjort lidet eller intet for virkelig at sikre befolkningen i det omfang, der var mulighed for mod at blive udsat - tilfældigt eller ikke-tilfældigt for den moderne krigsførelses rædsler. Sirenerne er anbragt på hustagene, der holdes daglig radioforedrag om, at når sirenerne hyler, skal folk begive sig til det nærmeste offentlige beskyttelsesrum – men hvor sådanne findes opgives ikke, af den simple grund, at der ingen er.

Vi tror, det er nødvendigt meget kraftigt at fremholde disse kendsgerninger og kritisere disse mangler, for at få dem afhjulpet, og der er brug for vort parti til dette arbejde.

Krigen er i dag ikke tre uger gammel, men den kapitalistiske hamstring, spekulation og varefordyrelse, som vi erindrer så godt fra sidste verdenskrig, er allerede i fuld gang, børskurserne springer opad, levnedsmiddelpriiserne er steget med 20-30-40 %, og der er allerede knaphed på mange varer, hvoraf lagrene ellers må antages at være rigelige.

Rigsdagen har beskæftiget sig med disse spørgsmål, har vedtaget love, har nedsat fragtnævn og erhvervsøkonomiske råd til at sikre folkets forsyning med varer og forhindre spekulation og prisåger. Men ligesom fragtnævnet hidtil har bestået udelukkende af skibsredere (man sætter rævene til at vogte gæs), således er der blandt det erhvervsøkonomiske råds mere end fyrretyve medlemmer kun siger og skriver to arbejderrepræsentanter! Og resultaterne har været derefter - til dato faktisk kun en statsorganiseret fordyrelse af kornet og af brødet. - Der er brug for os kommunister, når dette er regeringens og rigsdagsflertallets krigs- og krisepolitik.

Derfor fortsætter vi vort arbejde, og derfor har vi den glæde også i denne tid at kunne melde om forøget tilgang til vore rækker.

Vort mål er nu som før at rejse og påvirke hele arbejderbevægelsen til samlet og enig kamp for sine interesser og at sikre, at denne nationale kamp føres i solidarisk samvirke med vore klassebrødre såvel i Sovjetunionen som i de kapitalistiske lande. Og hvad der end hænder, så svigter Danmarks kommunistiske parti aldrig kampen for dette mål, kampen for enheden i arbejderklassen, kampen mod krigen, for freden, mod fascismen, for

socialismen!

Vi har i disse uger set historiens hjul dreje en stor omgang fremover. Det er værst for dem, som forsøger at hindre fremgangen, som stemmer sig mod hjulet og kan blive knust under det, efterhånden som det uimodståeligt ruller frem.

Vi kommunister ved, vi er i pagt med tiden og udviklingen, og vi fortsætter vort arbejde mere energisk end nogensinde, vi fører - vor kamp videre, og vi ved, vi vil sejre!

Tags

Anden Verdenskrig, Danmarks Kommunistiske Parti, Folkemødetale, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kommunisterne-og-krigen>